

## **Overweging Kerstnacht 2009 'Als vreemde gekomen?'**

Vreemdelingen, hier, in deze Kerstnacht samengekomen, wie wil er nu zo aangesproken worden? Als vreemdeling?

Dat is niet fijn. Jezelf ergens een 'vreemde' voelen, is absoluut geen prettig gevoel. Daar zijn geen voorbeelden voor nodig. Iedereen heeft wel eens meegemaakt dat hij of zij zich ergens helemaal niet thuis voelde. Een vreemde. Als een onbekende onder de gekenden.

Het is dan ook één van de meest wezenlijke eigenschappen van ieder mens: Je wilt niet alleen zijn, niet onbekend. Je wilt niet dat anderen je als een vreemde beschouwen, maar als een bekende, als vriend, als één van hen. Dat je erbij hoort, je thuis voelt.

Nog vervelender kan het zijn als je door een ander als vreemde wordt beschouwd. Dat je wordt aangesproken op je anders zijn. Dat je eigenlijk buitengesloten wordt.

Toch gebeurt het maar al te vaak dat mensen zich een vreemde voelen. Of ver-vreemd. Van familie, van vrienden van vroeger, of misschien zelfs wel van je eigen kinderen, je ouders of van je partner waar je al zo lang mee samen bent.

Er kunnen dingen gebeuren waardoor je van elkaar verwijdert. Elkaar niet meer begrijpt, of begrijpen wil. Of dat het steeds stiller werd, en wegen langzaam uiteen begonnen te lopen. Dan kan vervreemding ook zo werken dat het bijna makkelijker is om elkaar maar niet meer te ontmoeten, of te willen kennen. Maar uiteindelijk zal dat meestal ten diepste niet zijn wat je het liefste zou willen.

Dat er als thema boven deze Kerstnachtdienst dan toch staat 'Als vreemde gekomen...', komt doordat wij allemaal – op wat voor manier dan ook- wel eens een vreemde zijn. Het universele verlangen om het niet te zijn onderstreept dat nog maar eens. En daarbij maken wij anderen ook heel vaak tot vreemden.

Om dichtbij te beginnen: Je kunt voor jezelf een vreemde zijn. Hoe moeilijk is dat wel niet? Na een ziekteproces, na een periode van rouw of verdriet. Jezelf helemaal kwijt zijn. Of jezelf niet meer kunnen vertrouwen.

Je kunt een vreemde zijn in je woonomgeving, in je eigen buurt. Als je letterlijk uit den vreemde bent, een ander land of een andere streek. Maar net zo goed als je al jaren hier in Loosdrecht woont.

Het kan ook op een groter vlak: Mensen voelen zich tegenwoordig steeds vaker een vreemde in deze wereld of in dit leven. Door eenzaamheid, of

isolatie en verbroken banden, maar ook doordat het wereldtoneel alsmaar groter en groter lijkt te worden.

Neem alleen al de klimaatop in deze maand. Zoveel landen en hun leiders bij elkaar, en dan nog, of misschien wel juist dan, komt er maar zo weinig uit. En hebben de 'gewone' mensen, u, jij en ik, het gevoel dat het allemaal maar over onze hoofden heengaat. Alsof wij enige invloed zouden hebben...

Hetzelfde geldt natuurlijk voor de kredietcrisis. Hoe vreemd is het eigenlijk niet dat alles van de consument afhankelijk is, en je tegelijk door de media te horen krijgt dat er weer vertrouwen is, of juist niet meer? Banken omvallen, over miljarden gaat, maar ook over jouw rekening.

Tenslotte kun je ook vreemde of ver-vreemd zijn van God. Laten we dat niet te snel verwarren met vervreemd zijn van de kerk, dat bedoel ik zeker niet. Maar ik denk dat bijna iedereen hier zich ook wel eens afvraagt hoe het met je band met God staat. Als je daar al zo over zou willen spreken. Over een band, of bekende zijn van. Het geloof kan ook een weg zijn, waarin je soms het gevoel hebt weg te groeien van oude beelden, of misschien zelfs van God zelf.

En nu is het weer Kerst. Kerstfeest anno Domini 2009. En toch zijn we weer hier, samengekomen met elkaar. Als vreemden gekomen? Dat is de vraag.

In de allereerste Kerstnachtviering kwamen er ook een stelletje vreemdelingen bij elkaar. Een heel andere viering dan nu, hier in deze kerk! Een viering in het open veld en later in de stal. Maar wat een stelletje was dat eigenlijk!

Vreemdeling pur-sang: De herders die de wacht hielden in het veld bij hun schapen. Een zeer impopulaire groep, out-cast. Geen Joden, maar Palestijnen of andere vreemdelingen die er niet bij hoorden. Geen regelmatige kerkgangers om het zomaar even te zeggen.

In die zin dubbel-vreemd ten opzichte van ons: Wij horen immers ieder jaar weer datzelfde verhaal. Ieder jaar is het weer opnieuw Kerstfeest en komen wij samen rondom die voederbak. Wij kennen het verhaal nu wel, maar gold dat voor hen dan ook? Voor deze herders?

Toch gaat het in het Kerstverhaal om hen. Ze zijn dan wel niet de hoofdpersoon van het verhaal, maar zeker wel de hoofdrolspelers. Zij, die zich niet lieten inschrijven, die het bevel van de keizer ontdoken en zich liever afzijdig hielden van het normale leven in de steden en dorpen. In en door deze vreemde snuiters, laat God geschiedenis plaatsvinden. Zij worden ingeschakeld. Als vreemden gekomen...

Daar waar alle 'gewone' mensen netjes het bevel volgen van die keizer daar ver weg in Rome, volgen zij toch maar de hemelse boodschap. Daar waar de anderen 'gekend' worden omdat ze ingeschreven staan, een paspoort hebben, worden zij gekend door God. Worden zij gebruikt om het goede nieuws te brengen.

Verbazingwekkend. Dat was toen al het geval in die stal, en dat zou nu precies zo zijn. Stel je eens voor: Het goede nieuws komt van een vreemde...

Wat gebeurt er dan precies met deze herders? Ze hebben niet eens naam...

Van het donker, uit het onveilige buitengebied, is er ineens dat licht. Hemels licht. En dat ze daar van schrikken, is niet zo gek. Als zij naar menselijke maatstaven al niet door het daglicht werden verdragen, wat dan in dit licht?

De engel stelt hen echter meteen gerust: 'Wees niet bang'. Dat is bijna het handelsmerk van een engel; mensen gerust stellen. Als wij schrikken, als wij door angst bevangen zijn, dan wil God ons gerust stellen, onze angst wegnemen.

'Wees niet bang, want ik kom jullie goed nieuws brengen, dat het hele volk met grote vreugde zal vervullen: Vandaag is in de stad van David jullie redder geboren.'

Goed nieuws voor onze vreemdelingen. Geen angst meer, maar licht en vrede. God maakt geschiedenis in kleine, onaanzienlijke mensen. Niet ver er vandaan, 'just around the corner'. En het begint heel teer, heel intiem, met het weghalen van angst en alles wat ons zo kan overvallen en gevangen kan houden.

Zo komen de herders van het donker in het licht. 'Uit het duister hier gekomen, mensen van de werelddnacht. Onbestemd, verward in dromen, niet vermoedend wie hen wacht'. Zo zongen wij, toen we hier net binnen waren.

Maar er is nu niets meer dat hen tegen kan houden. 'Meteen' gaan ze. De keizer beval de mensen te gaan, maar zij gaan met een verlangen en hunkering die niet te houden is. En zo treffen ze in Bethlehem Maria en Jozef aan, en hun pasgeborene. Een teken dat eigenlijk het predicaat 'teken' niet waard is.

Zo gewoon, zo nietszeggend en alledaags. Een arm kind, met eenvoudige ouders, tussen al die andere mensen op reis en onderweg. Voor de herders is het echter als een stralend licht zo helder dat dit hun Redder en

Heer is. Ze vertellen wat ze hebben gehoord, en lovend en prijzend gaan ze ook weer, terug naar hun kuddes.

Is het verhaal daarmee weer uit? Meer lijkt er niet te worden verteld. De vreemdelingen verdwijnen weer in de nacht. Of niet?

Het blijven herders, ook na deze wonderlijke nacht. Als vreemden gekomen, maar toch zijn ze niet zo maar weer gegaan en verdwenen. Ze werden uit hun donker in het licht gesteld door een God die mensen wil kennen en liefhebben. En ze gaan nu weliswaar het donker wel weer in, maar echt donker is het niet meer.

Daarom is het Kerstverhaal nu niet afgelopen, maar is het een begin. Andere verhalen houden op, wereldgeschiedenis gaat voorbij, al is het die van de keizer, maar hier wordt iets geboren. Gaat er iets op weg, worden mensen ingeschakeld. Moet het worden doorverteld, goed nieuws! Geen einde, maar richting een vol-einding!

Daar zal het ieder jaar met Kerst weer om moeten gaan. Om vanuit het donker geroepen te worden naar het licht. Te komen als vreemde, maar te gaan als gekende. God schrijft geschiedenis met kleine mensen, vreemdelingen als wij. Het zal er om gaan de tekens te verstaan, en die zijn volgens het evangelie niet ver hier vandaan en je kunt ze met je eigen ogen zien.

Het goede nieuws doet de vervreemding te niet. Het goede nieuws is een begin, God zal redden en een licht doen opgaan over iedereen. Laten we dan als 'gekenden' van hier gaan, ook weer die donkere nacht in, maar ieder met een klein beetje meer licht.

In de naam van de Vader, de Zoon en de Heilige Geest. Amen.